

สมเด็จพระเจ้าพรหมมหาราชแห่งการสังคัมสงเคราะห์ (1)

ตามที่ท่านอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ในนามคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติได้เชิญให้มาบรรยายพิเศษเรื่อง "สมเด็จพระเจ้าพรหมมหาราชแห่งการสังคัมสงเคราะห์" เนื่องในวันสังคัมสงเคราะห์แห่งชาติที่รัฐบาลได้กำหนดให้เป็นวันสังคัมแห่งชาติเป็นประจำทุกปีและจัดขึ้น ณ ดิกลันตีมะตริ ทำเนียบรัฐบาลในวันนี้ ทำให้ผู้บรรยายรู้สึกว่าได้รับเกียรติอย่างยิ่ง

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงไม่พระราชทานยศใดๆแก่พระอัครมเหสีในพระพุทธานุภาพอย่างลึกซึ้ง และทรงปฏิบัติพระธรรมวินัย ดำรงพระชนมชีพอย่างสงบสุขเรียบง่าย ทรงพระเมตตาต่อบรมผู้ใกล้ชิดให้สามัคคีปรองดองกันด้วยดีทั้งมีพระราชเจตนาเกื้อกูลประชาชนของไทยให้ประพฤติปฏิบัติตามคำสอนในพระศาสนาที่ตนศรัทธา นับถือ เพื่อชีวิตของตนและครอบครัวสงบสุข เกื้อกูลซึ่งกันและกัน จะได้พาไปสู่สังคมและบ้านเมืองประสบความสุขความเจริญ มั่นคง และได้ทรงบำเพ็ญพระราชเจตนาดังกล่าวตลอดพระชนมชีพ

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์โปรดเกล้าฯ ให้จัดพิมพ์หนังสือธรรมะหลายเล่มตั้งเอกสารที่มอบให้วันนี้ หนังสือชุดรวมพระธรรมในพระพุทธานุภาพ มีสาระทางปัญญาธรรมและธรรมะที่ปฏิบัติได้ง่ายเป็นประจำในชีวิต อ่านเข้าใจง่ายทรงปรับปรุงหนังสือมิลินปัญหาเป็นข้อปจฉาวิสัชนาเกี่ยวกับปัญหาความเป็นไปของชีวิตมนุษย์ทุกคน ซึ่งคนทั่วไปทุกชาติทุกศาสนาย่อมสนใจใฝ่รู้การเกิดดับของชีวิต เป็นหนังสือที่ประจักษ์ทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะชาวต่างประเทศยกย่องมาก วิธีการถามและตอบปัญหานี้มีอุปมาวิธีให้ผู้ถามเข้าใจได้ง่ายด้วยการใช้อุปมาโวหารจากข้อเท็จจริงของชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนดับ ขวนใจผู้อ่าน ทั้งยังให้ความรู้ ช่วยให้มึสติปัญญาเฉลียวฉลาดต่อความเป็นไปของชีวิต พิจารณาใจเบิกบานไม่หม่นว้าวุ่นปฏิบัติแต่ความดีงามรู้ละบาปบุญคุณโทษ

ศาสนาอิสลาม

เมื่อปี พ.ศ.2514 สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงพระราชปรารภว่าควรจะมีหนังสือแนะนำคำสอนในศาสนาอิสลาม สำหรับพระราชนัดดาประชาชนในจังหวัดภาคใต้ ผู้นับถือศาสนาอิสลาม และผู้ประสงค์จะทราบทั่วไป จึงพระราชทานพระราชดำริและโปรดเกล้าฯ ให้คุณหญิงสมรภูมิณรงค์ เลขานุการจุฬาราชมนตรี เรียบเรียงเรื่อง "ศาสนาอิสลามสอนอะไร" ตรวจทานโดยนายด่วน

สุวรรณศาสตร์ จุฬาราชมนตรีขณะนั้น แล้วจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพิมพ์ขึ้น

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก ได้ทรงเขียนไว้ในหนังสือเรื่อง "พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนอะไร" ว่า "พุทธศาสนิกชนย่อมสังคัมกับผู้นับถือศาสนาอื่นได้ตามมารยาทที่เหมาะสม เช่นเดียวกับแสดงความเคารพบิดา หรือมารดา หรือผู้ใหญ่ของผู้อื่นได้ เหมือนกับเคารพบิดาของตนเอง" ผู้นับถือสังคัมกับชาวโลกต่างชาติต่างศาสนาได้สะดวก ทั้งไม่สอนให้ลบหลู่ใคร ตรงข้ามกับให้เคารพต่อผู้ควรเคารพทั้งปวง"

สมเด็จพระบรมราชชนนีทรงปฏิบัติพระองค์โดยสมควรและเหมาะสมปราศจากกิเลสตัณหา คือ โลภ โกรธ หลง ตลอดเวลาเป็นปกติวิสัยประจำอยู่ในพระราชหฤทัยของพระองค์ท่านหรือจะเรียกว่าเป็นไปตามธรรมชาติก็ได้ แต่ก็มิใช่จะทรงวางเฉยเป็นอุเบกขาไปเสียทุกอย่างเห็นได้จากทรงอบรมสั่งสอนทุกคนที่เป็นนักบริหาร นักปกครอง ว่า ผู้ใดกระทำความผิดก็ควรลงโทษ ผู้ทำดีก็ควรยกย่องสรรเสริญ การที่ทรงปฏิบัติธรรมมิใช่เพื่อมุ่งสู่พระนิพพานเท่านั้น เพราะทรงถือว่ามนุษย์โลกผู้ทรงเจริญธรรมยังมีภาระหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อบรรดาชีวิต ในการครองชีพและมีหน้าที่การทำงานที่ต้องหาเลี้ยงชีพเป็นต้นจึงต้องทำหน้าที่ของตนตามความสมควรและกำหนดปฏิบัติ ให้มีความเหมาะสมในทางโลกสังคมด้วย ซึ่งหมายความว่าความเป็นจริงของโลก) คือมนุษย์ต้องมีความรับผิดชอบต่อชีวิตเพื่อนมนุษย์เพื่ออยู่ร่วมกันในโลกนี้ด้วยสันติสุข

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเป็นขัตติยนารี ผู้ทรงถึงพร้อมด้วยพระอัจฉริยภาพในศาสตร์และศิลป์หลายด้านหลายประการโดยเฉพาะด้านปรัชญาและพระพุทธานุภาพ ทรงรอบรู้ธรรมะลึกซึ้งทั้งปริยัติและปฏิบัติธรรมะในพระศาสนา ทรงสนพระราชหฤทัยเป็นพิเศษในด้านปฏิบัติทางฆราวาสธรรม ซึ่งช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกันด้วยความรัก สามัคคี มีเมตตาต่อกัน ต่อผู้น้อย และผู้ขาดแคลน จงรักภักดีต่อผู้มีพระคุณและต่อแผ่นดินเกิดจึงทรงเป็นที่รักเกิดทุนเหนื่อเดียวเกล้าฯ ของประชาชนชาวไทยทั้งชาติ ทรงเป็น "สมเด็จพระเจ้า" ของคนไทยทั้งภายในและภายนอก

นายขวัญแก้ว วัชโรทัย

รองเลขาธิการพระราชวังฝ่ายกิจกรรมพิเศษ

(20 ต.ค. 38)

MATICHON INFORMATION CENTER		Subject Heading :	
Date : - 8 ก.ก. 2543	Page : 5	Source : สยามรัฐ	No :
Keyword			

สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรุตฺตมฺ) (2)

สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรุตฺตมฺ) ทรงปฏิบัติพระ-
ราชภารกิจมาหลายประการ เพราะทรงดำเนินรอย
ตามพระยุคลบาทของสมเด็จพระบรมราชาธิราช
มีพระราชธิดาหนึ่งพระองค์คือสมเด็จพระเจ้าพี่นาง
เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และพระราชโอรสสองพระองค์ ผู้ทรงดำรง
อยู่ในหัวใจของประชาชนเป็นนิรันดร์ ซึ่งในกาล
ต่อมาพระราชโอรสทั้งสองได้เสด็จเถลิงถวัลยราช-
สมบัติเป็นพระมหากษัตริย์สุดประเสริฐของคนไทย
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีพระราช-
ภาระหนักยิ่งเป็นเวลานานปี คือการที่ทรงอบรม
เลี้ยงดูพระราชโอรสธิดา ให้ทุกพระองค์ทรงมีพระ-
วิญญูญาณแห่งประชาธิปไตย ทรงเลือกประทับใน
ประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุดเพราะ
เหมาะแก่การศึกษาของพระราชโอรสธิดาพระองค์
เองทรงประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างอันดีงาม
ทรงศึกษาทั้งในมหาวิทยาลัยโลซานน์ ในเรื่อง
วิชาการต่างๆ ในเรื่องธรรมะ และปรัชญาด้วย
พระองค์เอง และเมื่อพระราชโอรสหรือพระราชธิดา
ทรงถามปัญหาใดขึ้น ถ้าทรงทราบคำตอบดีก็ทรง
อธิบายด้วยพระองค์เอง ถ้าปัญหาใดที่ยังไม่ทรง
ทราบก็จะทรงค้นหาคำตอบจากตำราหรือทรง
ไต่ถามผู้รู้โดยมีทรงถือพระองค์ว่าทรงรอบรู้ไปเสียทุก
อย่าง พระราชจริยาวัตรนี้จึงตกทอดมาถึงพระบาท-
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระเจ้าหลานเธอทุก
พระองค์จะทรงสะสมความรู้ค้นคว้าจากตำราหรือ
หรือผู้รู้ ปัจจุบันนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
จะทรงจัดพจนานุกรมภาษาไทย อังกฤษ ฝรั่งเศส
บาลี และสันสกฤตไปพร้อมกับพระองค์เสมอ ไม่ว่า
จะเสด็จแปรพระราชฐานไปทรงประทับแรม หรือ
เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรเพื่อทรงติด
ตามผลงานโครงการพระราชดำริไม่ว่าในจังหวัดใดๆ
สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ทรงศึกษา และทรง
ปฏิบัติธรรม ทรงพิจารณาใคร่ครวญข้อธรรมที่ทรง
ศึกษาอย่างละเอียดถี่ถ้วนประกอบกับการปฏิบัติอยู่
เสมอ ทรงอาราธนาสมเด็จพระญาณสังวร (สุวฑฺฒน-

มหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
แห่งวัดบวรนิเวศวิหารตั้งแต่ครั้งยังทรงดำรงสมณ-
ศักดิ์เป็นพระสาสนโสภณ ให้ทรงเรียบเรียงหนังสือ
ธรรมอย่างง่าย ๆ โดยพระราชทานแนวพระราชดำริ
เกี่ยวกับหัวข้อธรรมว่า ธรรมข้อใดบ้างที่ประชาชน
ควรรู้และเมื่อรู้แล้วก็สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงเป็น
ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตอย่างชาวโลกที่ดีด้วยเมื่อ
สมเด็จพระสังฆราชทรงเรียบเรียงขึ้นแล้ว สมเด็จพระ
บรมราชชนนีทรงตรวจพิจารณาเนื้อหาและ
แนวความอย่างถี่ถ้วนหลายครั้ง เมื่อต้องตามพระ-
ราชประสงค์แล้วจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
จัดพิมพ์ออกเผยแผ่แก่ประชาชนทั่วไป ที่เรียกว่า
"ทรงตรวจพิจารณา" นั้น มิได้หมายความว่าทรง
ตรวจความผิดความถูกของเนื้อหาธรรมะที่เรียบ
เรียงถวาย แต่หมายถึงทรงพิจารณากระบวนการ

และถ้อยคำ สำนวนภาษา ว่าจะง่ายง่ายเพียงใด เพื่อ
เหมาะแก่ผู้อ่านที่มีใช้ผู้รอบรู้ทางพระพุทธศาสนาโดย
ทรงเอาพระองค์เองเป็นเครื่องวัดความง่ายของ
เรื่อง หากพระองค์ทรงสามารถเข้าใจและเข้าถึง
แจ่มชัด คนทั่วไปก็น่าจะสามารถเข้าใจและเข้าถึง
ธรรมะนั้นได้ทั้งนี้เพราะทรงตระหนักว่าพระองค์
มิใช่ทรงรอบรู้เชี่ยวชาญในเรื่องพระพุทธศาสนา
แต่ทรงอยู่ในฐานะของผู้กำลังพยายามเรียนรู้ และ
คนทั่วไปก็ควร เรียนรู้ไว้ปฏิบัติได้ด้วย เพราะ
ฉะนั้นธรรมะที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียบเรียง
ขึ้นเผยแผ่แก่ประชาชนทั่วไปจึงทรงเลือกหลักธรรม
ที่จะปฏิบัติขึ้นพื้นฐาน ก่อน แล้วค่อยเลื่อนขั้นไปสู่
หลักธรรมและหลักปฏิบัติที่สูงๆ ขึ้นตามลำดับ เพื่อ
จะได้เป็นพลเมืองดีมีศีลธรรม

สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ทรงตรวจและทรง
พิจารณาข้อธรรมของพระพุทธศาสนาอย่างถี่ถ้วน ทรง
ศึกษาอย่างลึกซึ้งยิ่งมามาก จึงทรงทราบว่าตรงไหนที่

เป็นประเด็นสำคัญ หรือว่าเป็นข้อความที่ยังไม่ทรง
แน่พระราชหฤทัยก็จะทรงทำเครื่องหมายสำคัญประกาศ
ไว้ด้วยหมึกสีแดงบ้างทรงบันทึกข้อพระราชนิพนธ์ไว้
บ้าง พระราชอัธยาศัยเช่นนี้ในทางธรรมเรียกว่า
ทรงมีธรรมวิจยะ หรือธรรมวิจย หมายความว่า ใน
การทรงศึกษาธรรมนั้น มิเพียงแต่ทรงสดับทรงจำ
ตามที่ทรงประสบพบผ่านเท่านั้น แต่ได้ทรงวิจย
หรือทรงพิจารณาพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนข้อ
ธรรมะ นั้นๆ ด้วยพระปริชาสามารถ ทั้งในเชิงอรรถ
และพยัญชนะเพื่อความรู้ความเข้าใจอันถูกต้องใน
ธรรม เป็นเหตุให้สมเด็จพระบรมราชชนนีทรง
สามารถวินิจฉัยสารัตถะแห่งธรรมทรงศึกษาได้
อย่างถูกต้อง ตลอดจนใช้เป็นแนวปฏิบัติอันเหมาะ
อันควร ดังจะเห็นได้จากแนวพระราชดำริใช้
สำหรับเรียบเรียงหนังสือทางพระพุทธศาสนาเรื่อง
ต่างๆ

■ นายขวัญแก้ว วัชรโรทัย

รองเลขาธิการพระราชวัง ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ

(20 ต.ค.38)

สมเด็จพระมารดาแห่งการสังคมสงเคราะห์(๓)

หนังสือธรรมะ

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงอาราธนา สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ตั้งแต่ยังทรงดำรงตำแหน่งที่พระธรรมวราภรณ์

เมื่อพ.ศ. 2503

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ขณะที่ยังทรงดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระราชสำนักได้สละพระธรรมเทศนาเป็นครั้งคราว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ อาราธนา

- พระธรรมวราภรณ์ (สุวฑฒโน) วัดบวรนิเวศฯ แสดงเรื่อง "หน้าที่"

- พระปัญญานันทมุนี วัดชลประทานรังสฤษฎ์ แสดงเรื่อง "ชีวิตกับธรรมะ"

- พระธรรมปาโมกข์ (ธมมสาโร) วัดราชผาติการาม แสดงเรื่อง "พื้นฐานการกระทำดีและทำชั่ว"

- พระอุดมวิธานญาณ (ฉานสิทธิ) วัดมหาธาตุฯ แสดงเรื่อง ปรีชาญาณปฏิบัติ

- สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (จวน อุฏฐายี) วัดมกุฏกษัตริยาราม แสดงเรื่อง "ธรรมจริยา"

พ.ศ. 2509 ต่อมาในปีพุทธศักราช 2509 ระหว่างทรงดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อีกครั้งหนึ่ง ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กราบทูลอาราธนาสมเด็จพระสังฆราช (จวน อุฏฐายี) วัดมกุฏกษัตริยารามมาแสดงธรรมปาฐกถาในหลวงวาสธรรม เรื่อง ธรรมอันเป็นเหตุแห่งความเจริญยศ

- พระปัญญานันทมุนี วัดชลประทานรังสฤษฎ์ แสดงเรื่อง "ชีวิตกับธรรมะ"

- พระสาสนโสภณ วัดบวรนิเวศวิหาร แสดงเรื่อง "ความอยากและความริษยา"

- พระกิตติคุณ (ธมฺมธโร) วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์ แสดงเรื่อง "ดวงประทีปแห่งชีวิต"

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมพิมพ์เป็นเล่มพระราชทานในงานพระราชพิธีฉลองพระชนมายุสมเด็จพระบรมราชชนนี ครบ 5 รอบเมื่อ 2503 อีกเล่มหนึ่ง สมเด็จพระ

พระบรมราชชนนีทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพิมพ์พระราชทานในวันขึ้นปีใหม่พุทธศักราช 2510 พระราชทานชื่อหนังสือว่า "ธรรมปาฐกถา"

พ.ศ. 2510 ในปีพุทธศักราช 2510 นี้เองทรงมีพระราชปรารภว่านักเรียน นักศึกษาตลอดถึงข้าราชการผู้ไปศึกษาต่อหรือไปรับราชการ ณ ต่างประเทศ ควรจะมีหนังสือแนะนำคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาเป็นคู่มือสำหรับอ่านเพื่อให้เกิดความรู้เป็นแนวทางสำหรับปฏิบัติตนเอง และเพื่ออธิบายให้บรรดามิตรชาวต่างประเทศผู้ต้องการจะทราบเข้าใจได้ถึงหลักธรรมบางประการในพระพุทธศาสนา จึงทรงอาราธนาพระสาสนโสภณ (สุวฑฒโน) วัดบวรนิเวศวิหาร ให้เรียบเรียงเรื่อง "พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนอะไร" ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พระ

ราชทานในวันพระราชสมภพมีเนื้อหาข้อสรุปเรื่องอริยสัจ 4 แปลว่า "สิ่งที่จะทำให้เป็นผู้ประเสริฐ" คือ

(1) ทุกข์ เกิดแก่เจ็บตาย ความพลัดพราก ความปรารถนา ความไม่สมหวัง

(2) สมุทัย เหตุที่ทำให้เกิด ทุกข์ ดันหา ดันร้นหาหนอยากของ จิตใจ

(3) นิโรธ ความดับทุกข์ ดับต้นเหตุ ดับความ ดันร้นหา

(4) มรรค หนทางปฏิบัติให้ความดับทุกข์ ทางมีองค์ 8 คือ เห็นชอบ ดำริชอบ วาจาชอบ การงานชอบ อาชีพชอบ เพียรพยายามชอบ สติชอบ ตั้งใจชอบ (เลี้ยงชีวิตชอบ)

ไตรลักษณ์ อนิจจา ทุกข์ อนัตตา

พรหมวิหาร 4 เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา

นิพพาน คือ ความละดับในทางโลกและทางธรรมทั้งหมดปฏิบัติโดยไม่มีต้นเหตุทั้งหมดคือการปฏิบัติถึงนิพพาน

ในปีพุทธศักราช 2510 ก็ได้ทรงมีพระราชปรารภถึงปัญหาเรื่องวิธีปฏิบัติตนให้ถูกต้องทางธรรมะ โดยลดความโลภ ความโกรธ ความหลงว่า จะพึงปฏิบัติได้อย่างไรสืบเนื่องไปถึงเรื่องกิเลสต้นเหตุ พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวข้องกับเรื่อง โลกสิ่งจะสมมติสิ่งจะ และปรารถนาสิ่งจะ เพื่อเรียบเรียงรวมเข้าเป็นเรื่องเดียวกัน

ทรงเน้นเรื่องศีลธรรมเป็นสิ่งจำเป็นต้องมีอยู่ เป็นเครื่องบำรุงรักษาโลกให้ดำรงอยู่ได้

การหัดใช้ความคิดตามเหตุผลที่ไม่ขึ้นอยู่ในอำนาจของโลก โกรธ หลง เป็นทางเพิ่มพูนความรู้ในสิ่งจะและเมื่อหัดคิดไปจนถึงปรารถนาสิ่งจะเพียงถึงแก่ตายที่ทุกข์ คนต้องประสบ ก็เป็นวิธีลดความโลภ โกรธ หลงได้มากยิ่งได้คิดให้รู้ซึ่งถึงความดีความชั่วถึงประโยชน์แก่ตนเอง แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

■ นายขวัญแก้ว วัชโรทัย

รองเลขาธิการพระราชวัง ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ

(20 ต.ค. 38)

MATICHON INFORMATION CENTER	Subject Heading :
Date : 1100 888	Page : 5 Source : สยามรัฐ No :
Keyword	

พ.ศ.2511 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
สถานวิทยุ อ.ส.พระราชวังดุสิต จัดรายการบริหาร-
ทางจิตเป็นประจำทุกวันอาทิตย์ ทรงพระกรุณา-
โปรดเกล้าฯ ให้อาราธนาพระสาสนโสภณ (สุวฑฒโน)
เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร จัดดำเนินรายการ
ทั้งสำหรับผู้ใหญ่ เด็กวัยรุ่นและเด็กเล็ก เริ่มตั้งแต
วันอาทิตย์ ต้นปีใหม่ พุทธศักราช 2511 พระราช-
ทานพระราชปราภาวจิตใจมีความสำคัญ เพราะ
เป็นมูลฐานแห่งความประพฤติในทุกทาง และ
ความเจริญ ความเสื่อม ความสุข ความทุกข์ต่างๆ
พระพุทธานุภาพ ได้มีหลักธรรมสำหรับอบรมจิตใจ
อยู่โดยสมบูรณ์ หากได้มีการชักนำให้เกิดความสนใจ
การอบรมจิตใจจนถึงการปลูกฝังเป็นนิสัยในทาง
ที่ถูกเพื่อประพฤติดนให้เหมาะสม ให้มีความเจริญ
ในด้านการเรียน การทำงาน สามารถเผชิญเหตุการณ์
ต่างๆ และครองชีวิตให้มีความสุขตามสมควร

สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์แห่งการสังคมนาสงเคราะห์(4)

๑ ประโยชน์สำหรับเด็ก

- ผูกพันให้เด็กมีความตั้งใจเพิ่มขึ้น(เสริมสร้างพลังทางใจ)
- ให้อุบายใช้ความคิด (เสริมสร้างพลังปัญญา)
- ให้อุบายสวดมนต์ให้พระ ระลึกถึงคุณพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ให้เป็นสรณะที่พึ่ง
- ให้อุบายเมตตา รู้จักขอพรพระให้เป็นเด็กดีคนดี ประพฤติดี

สำหรับผู้ใหญ่

- ผูกพันและเสริมสร้างให้มีความเข้มแข็งปฏิบัติงานดีขึ้น
- เมื่อพบอุปสรรค ก็ไม่เป็นผู้พ่ายแพ้แก่ชีวิตหรือเมื่อใดก็ไม่ถึงกับสิ้นใจ
- สำหรับผู้ที่จิตใจไม่ปกติอยู่กับที่ ก็จะสามารถรับความพองพองนั้นได้
- ทำให้เกิดความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์

กิจการต่างๆ ภายนอก คนที่มีหน้าที่เท่านั้นย่อมทำการบริหาร และบริหารเฉพาะส่วนที่เป็นหน้าที่ของตน เฉพาะในขณะที่ยังทำหน้าที่อยู่ ส่วนจิตใจเป็นหน้าที่ของคนทุกคนจะต้องบริหารอยู่ตลอดเวลา เมื่อบริหารจิตใจของตนได้ดีได้ก่อนแล้ว ก็อาจบริหารคนอื่นหรือกิจการทั้งปวงให้ดีขึ้นด้วย

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพิมพ์เรื่องศีล ขึ้นเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษพระราชทานในวันพระราชสมภพ มีเนื้อหาข้อสรุปดังนี้ "ศีลมีหรือไม่ในคนแต่ละคนตลอดถึงในหมู่คน ย่อมเกี่ยวแก่ว่าศีลเป็นข้อบัญญัติที่อำนวยความสะดวกให้มีความสุขตามภูมิขั้นตอนของตนพอจะรับปฏิบัติได้หรือไม่"

บางคนแสดงความคิดเห็นว่า ศีลนั้นเป็นแม่บทใหญ่ แต่ละบุคคลจะต้องนำแม่บทนี้มากำหนดให้เหมาะสมกับภาวะของคนแต่การกำหนดนี้ จะถูกต้อง

กับวัตถุประสงค์ของศีลต่อเมื่อกระทำโดยปราศจากอคติ หรือความลำเอียงเข้ากับตัวเอง เพราะวัตถุประสงค์ของศีล คือ ไม่เบียดเบียนกัน และเป็นบันไดขั้นแรกของสมาธิและปัญญา

ศีล 5 ไม่ได้เป็นข้อขัดขวางความเจริญของบุคคล หรือบ้านเมือง

พ.ศ.2512 "อภิสันธรรม" ธรรมเหมือนพนักงาน ของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ญาณวเร) วัดเทพศิรินทราวาส

พ.ศ.2513 ทรงอาราธนาพระสาสนโสภณ (สุวฑฒโน) วัดบวรนิเวศวิหาร แสดงเรื่อง "อริยสัจ" "สันโดษ"

พ.ศ.2514 "ศาสนาอิสลามสอนอะไร" พิมพ์สำหรับพระราชทานประชาชนในจังหวัดภาคใต้ ผู้นับถือศาสนาอิสลาม และผู้ที่ประสงค์จะทราบทั่วไป โปรดเกล้าฯ ให้ คุณหญิงสมร ภูมิณรงค์ เลขาธิการจุฬาราชมนตรี เรียบเรียง

พ.ศ.2518 กรรม อักโกสสูตร ชันติ แสดงให้เห็นหลักธรรมและหลักปฏิบัติว่ามุ่งสอนให้ละกรรมชั่ว ทำกรรมดี ในปัจจุบันคนที่ทำกรรมดี ก็อาจมีอุปสรรค เช่น ถูกนิทานว่าร้าย จึงจำเป็นต้องมีวิธีทำใจเมื่อถูกนิทานว่าร้าย และจำต้องมีขันติ เพื่อให้สำเร็จประโยชน์

พ.ศ.2519 พรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมที่จะก่อให้เกิดความสุขสงบแก่โลกโดยเฉพาะเมตตา เป็นเครื่องค้ำจุนโลกสามารถฝึกหัดและปฏิบัติได้โดยไม่มีขอบเขตและสิ้นสุด ส่วนกรุณาเป็นเครื่อง ประกอบตามกำลังความสามารถของแต่ละบุคคล

■ นายขวัญแก้ว วัชรโรทัย

รองเลขาธิการพระราชวัง ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ

(20 ต.ค.38)

MATICHON INFORMATION CENTER		Subject Heading :	
Date :	12 ก.ค. 2543	Page : 5	Source : สยามรัฐ No :
Keyword			

๑๐๐ ปี สมเด็จพระเจ้า

5

สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (5)

พ.ศ. 2522 "หลักการทำสมาธิเบื้องต้น"

ของสมเด็จพระญาณสังวร (สุวฑฺฒโน) วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นแนวทางปฏิบัติอย่างง่าย ๆ สำหรับผู้ที่สนใจทั่วไป "ปัญญา" "นิรโรคและกัมมัฏฐานสำหรับแก้" เป็นแนวทางปฏิบัติทางจิตใจโดยใช้ปัญญา สำหรับการป้องกันแก่ "การหลงตัวลืมนตัว" ซึ่งจะเป็นไปเพื่อดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสงบสุข และประสบผลสำเร็จด้วยดี "ศาสนา" และ "ทศพิธราชธรรม" อันหมายถึงธรรมสำหรับพระราชา หรือนักปกครอง ได้อย่างควรที่ข้าราชการและผู้ปกครองทุกระดับจะรับไว้เป็นสติปัญญาและสิริมงคลแห่งตน

1. ทาน
2. ศีล
3. การสละ
4. ความตรง
5. ความอ่อนโยน
6. ความเพียร
7. ความไม่โกรธ
8. ความไม่เบียดเบียน
9. ความอดทน
10. ความไม่ผิด

มุ่งเน้นเรื่อง สมาธิ ทำให้ปัญญาเจริญงอกงาม เมื่อใช้ปัญญาพิจารณาให้ทราบตระหนักแน่ถึงเหตุผลในการปฏิบัติต่างๆ ตามเป็นจริง เมื่อใช้ปัญญาดังนี้จึงจะไม่ปฏิบัติผิดทางทั้งจะไม่หลงตัว ลืมนตัว การใช้ปัญญาจึงเท่ากับเป็นการใช้เกราะป้องกันอันตรายอันอาจจะเกิดขึ้นจากการหลงถือเอาผิดดังกล่าว ความหลงที่เป็นนิรโรคของจิตที่พึงระงับได้ด้วยสมาธิ ยังมีความหลงที่สำคัญยิ่งขึ้นไปกว่าอีกคือ หลงตัว ลืมนตัว มีความอวดดีว่าตนเก่ง ซึ่งเกิดขึ้นจากความประมาทไม่ใช้ปัญญา จะเป็นผู้

ที่เห็นโทษของความหลงตัว ลืมนตัว จึงควรใช้ปัญญากับสติรักษาจิตของตนไว้ให้ดีเป็นนิมิต ให้หลงไหลในลาภ ยศ สรรเสริญ สุข จะใช้ลาภ ยศในทางที่ถูก เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและผู้อื่น เมื่อถึงคราวจะเสียใจก็ไม่เสียใจ ไม่ทำลายตัว จะสามารถรักษาความดีและจิตให้มีความสงบ มีสุขได้อย่างสม่ำเสมอ

เมื่อปี 2507 กระทรวงศึกษาธิการยังขยายเขตการศึกษาไปไม่ถึงเขตชายแดนไกลๆ จึงทรงเป็นห่วงว่าประชาชนที่อยู่ชายแดน ซึ่งบางแห่งพูดคนละภาษากับคนไทยเรา ทำให้ชายแดนเหล่านั้นคิดว่าเขาเป็นชนของชาติอื่น ดังนั้นเพื่อเด็กชายแดนได้รู้ว่าเป็นคนไทย อยู่ใน ส่วนหนึ่งของประเทศไทย จึงพระราชทานแผนที่ ซึ่งเป็นอุปกรณ์การศึกษาเพื่อครูผู้สอนจะแสดงให้เห็นว่าดินแดนที่คนเหล่านั้นอยู่เป็นของ

ประเทศไทยเขาเป็นราษฎรไทย ได้ทรงเชิญชวนข้าราชการที่มีฐานะดีทางการเงินให้ช่วยกันสร้างโรงเรียนและบ้านพักครูขึ้น เพื่อให้การศึกษาแก่เด็กที่มีภูมิลาเนาอยู่ตามชายแดน ทรงมุ่งที่จะยกฐานะของเยาวชนชายแดนให้รู้ว่าเป็นคนไทย รู้หนังสือไทย พระราชทานสัญลักษณ์แห่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ คือ ธงชาติไทย พระพุทธรูป พระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานเครื่องวิทยุเพื่อชนเหล่านั้นจะได้รับทราบข่าวสาร เหตุการณ์ปัจจุบันของชาติบ้านเมือง เมื่อโปรดให้จัดตั้งโรงเรียนแล้วก็ต้องมีถึงน้ำฝน มีบ้านพักครู เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปตรวจตราบ้านพักครู ทรงเห็นพื้นที่กระดานแยกเป็นร่องห่างจากกัน เมื่อไม้พินแทงทรงเกรงว่าอาจจะหลุดร่อนไม้ขึ้นไปกัดคนบนเรือน จึงโปรดให้ตำรวจชายแดนไปซื้อเสื่อน้ำมันมากปูพระราชทานแก่ครูชายแดน

เมื่อเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมประชาชนชายแดนและชนในถิ่นทุรกันดาร ตำรวจชายแดน ซึ่งตามเสด็จจะได้รับพระราชทานข้าวห่อเป็นเนืองนิจ และทรงแนะนำเขาว่าให้พิจารณาดูก่อนว่าจะรับประทานข้าวหมดห่อหรือไม่ ถ้ามากเกินไปก็ให้แบ่งออกไว้ให้ผู้อื่นที่ยังมิได้รับประทาน และเมื่อรับประทานหมดห่อแล้วต้องชุดหลุมฝังสิ่งของที่ทิ้งเหล่านั้น ไม่โปรดให้โยนไว้ละอะเทอะ แม้พระองค์เองก็ทรงปฏิบัติเช่นกัน การที่ทรงแนะนำอย่างนี้เป็นเรื่องมิให้มีนิสัยมั่งก่าย ทั้งยังทรงเป็นการสอนมิให้ทำลายสิ่งแวดล้อมไปในเวลาเดียวกัน

(อ่านต่อฉบับหน้า)

■ นายขวัญแก้ว วัชโรทัย

รองเลขาธิการพระราชวัง ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ

(20 ต.ค.38)

MATICHON INFORMATION CENTER		Subject Heading :	
Date : 13 ก.ค. 2533	Page : 5	Source : สยามรัฐ	No :
Keyword			

สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (6)

๑ เรื่องประชาธิปไตย

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงแนะวิธีสอนโดยทรงยกตัวอย่างว่าถ้าเรานำคนมาจากชายแดนหรือจากเกาะแก่งห่างไกล มาอยู่กับเราแล้วบอกว่า "เราทุกคนเท่ากันนะ" โดยที่เรายังไม่ได้ให้การอบรมศึกษาแก่เขา เขาเหล่านั้นก็คงอึดอัดปฏิบัติตัวไม่ถูกต้อง บางคราวก็ทรงยกตัวอย่างว่าเรายกมือขึ้นดูก็จะเห็นว่านิ้วแต่ละนิ้ว ย่อมมีหน้าที่ไม่เหมือนกัน และเราก็ไม่สามารถทำให้นิ้วเท่ากันและทำหน้าที่เท่ากันได้ หรือคนเราถ้าอยู่ร่วมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป คนหนึ่งมักร้อน คนหนึ่งมักหนาว คนร้อนจะเปิดพัดลม ก็จะต้องมีความเกรงใจคนที่เขาหนาว พวกเราบางคนที่มีโอกาสเดินทางไปต่างประเทศ ยังไม่มีผู้แนะนำในเรื่องการกิน การอยู่ ว่าเขาทำกันอย่างไร เช่น ใช้น้ำล้างอ่างแล้วใช้ถ้วยแก้วตักน้ำอาบ นอกอ่าง หยิบขนแปรงล้างมือ เพราะความกตัญญูใช้ช้อนส้อม มีด ช้อนทางไหนทางนี้ ออกท่าทาง ขณะรับประทานอาหาร เป็นต้น แม้แต่การใช้กระดาษม้วน และกระดาษทิชชู ต้องใช้ให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์

สมเด็จพระบรมราชชนนีทรงสนับสนุนส่งเสริมกิจการของลูกเสือ และของลูกเสือชาวบ้าน เพราะการฝึกอบรม และการชุมนุมลูกเสือแต่ละครั้ง เป็นการฝึกให้มีความสามัคคีปรองดองต่อกัน รู้จักการอยู่ร่วมกัน ทำให้คนในชาติเป็นพลเมืองดี รู้จักเห็นอกเห็นใจกันและกัน

ตัวอย่างเหล่านี้คือ การสอนให้มีพื้นฐานของประชาธิปไตย ทรงใช้วิธีอบรมสั่งสอนแบบนี้มาตลอด ทรงเชิญชวนบุคคลผู้ที่มีฐานะการเงินดี หรือมีอำนาจวาสนาให้เมตตาต่อผู้ซึ่งมีฐานะต่ำกว่าและขาดแคลน และทรงอบรมผู้ที่มีฐานะต่ำกว่าและขาดแคลน ทรัพย์สินให้ได้รับการศึกษาและการสาธารณสุขเพื่อยกระดับให้สูงขึ้น ทั้งรู้สิทธิและหน้าที่ของตนต่อเพื่อนร่วมชาติ และต่อบ้านเมือง นี่คือนิเวศน์พื้นฐานของประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน สมเด็จพระบรมราชชนนีทรงปฏิบัติพระราชกิจและพระราชภารกิจน้อยใหญ่ด้วยน้ำพระราชหฤทัยมั่นคง ใส่สละขาด โดยมิได้ทรงหวาดอ้างผู้ใดเลยว่าพระองค์ทรงช่วยชาติบ้านเมืองเผยแพร่ประชาธิปไตยทรงปฏิบัติโดยอาศัยข้อธรรมต่างๆ ด้วยพระราชวิริยะอุตสาหะ พระขันติ พระเมตตากรุณา พระสติปัญญา เพื่อให้พระราชเจตนานั้นๆ ดำเนินไปสู่ด้วยดี ยิ่งทรงปฏิบัติมากขึ้นเท่าใด พระคุณธรรมต่างๆ ยิ่งเพิ่มขึ้นในพระราชหทัยของพระองค์มากยิ่งขึ้น จนกลายเป็นพระราชอุปนิสัยงดงามพอพระราชหฤทัยในสิ่งเรียบง่าย มีพระราชหฤทัยเปี่ยมไปด้วยพระคุณธรรมจนเป็นธรรมชาติ

ทรงสอนผู้ใกล้ชิดและผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีทรงปฏิบัติ หรือกระทำให้เป็นแบบอย่างจึงกลายเป็นการสอนตามธรรมชาติ อันเป็นวิธีสอนที่ถูกต้องที่สุด ผู้ถูกสอนก็รู้สึกว่ามันถูกบังคับให้ต้องเรียนหรือถูกสอน แต่ขณะเดียวกันก็ได้รู้ได้เห็นแบบอย่างดีงามอยู่ตลอดเวลา ดังที่ปัจจุบันใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจริง คือ ได้รู้ได้เห็นได้ทำ ได้ปฏิบัติและได้รับผลดี จากข้อธรรมที่ได้รับพระราชทานมา ทำให้เกิดความเข้าใจและตั้งใจเรียนรู้เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตอันเจริญและสุขสงบ เพราะฉะนั้นบุคคลผู้ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาทมาแต่เยาว์วัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชโอรสพระราชธิดา จึงทรงเรียนรู้อย่างซึมซาบ ทรงรับถ่ายทอดพระราชอัธยาศัยพระราชนิสัยอันทรงคุณธรรมจากสมเด็จพระบรมราชชนนีผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐเข้าสู่พระราชหฤทัยและพระหทัย โดยวิธีธรรมชาติ และทรงดำเนินรอยตามสมเด็จพระบรมราชชนนีทุกประการ จึงทรงเป็นที่รักและเทิดทูนของชาวไทยทั้งหลาย

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงดำรงพระชนม์ชีพโดยธรรม ทรงยึดพระธรรมเป็นหลัก เมื่อทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่างๆ กล่าวอย่างภาษาชาวบ้านว่า อยู่กับพระธรรมทุกกาลเวลา ทรงแผ่พระคุณธรรมประการสำคัญ มีพรหมวิหาร เป็นต้น ไปสู่บุคคลผู้ล้อมรอบพระองค์ นับแต่สมเด็จพระโอรส พระราชธิดา ไปจนถึงประชาราษฎร์ทุกแห่งหนทรงปฏิบัติพระราชภาระแห่งความเป็น "แม่" โดยสมบูรณ์แท้ พสกนิกรไทยประจักษ์และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นอเนกอนันต์ทุกทิพาราตริ จึงพร้อมใจกันขนานพระราชสมัญญาว่า "สมเด็จพระย่า" ออกจากหัวใจอันแท้จริงของคนไทยทั้งแผ่นดิน ก็เพราะทรงเป็นที่เคารพเทิดทูน สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นพ้นสุดจะพรรณนา ทรงออกกำลังกาย ด้วยการตัดหญ้า พรวนดิน ปลูกต้นไม้ รับสั่งว่า

คนกับดอกไม้ ต้นไม้มีมันคล้ายๆ กัน ต้นไม้ขึ้นนั้นไม่ได้ปลูกด้วยเมล็ดแต่ใช้ข้อต้นเล็กที่เขาเพาะแล้วมาปลูก แต่มันก็งามและแข็งแรงดี เพราะอะไร หรือเพราะคนที่เขายาขายนั่น เขารู้จักเลือกเมล็ดที่ดี และดินที่เขาใช้เพาะก็ดีด้วย นอกจากนั้น เขายังรู้ว่า จะเพาะอย่างไร ซึ่งฉันไม่สามารถทำเช่นเขา เมื่อฉันเอามาปลูกฉันก็ต้องดูแลและใส่ปุ๋ยอยู่เสมอ เพราะดินที่นั่นมันดีต้องคอยรดน้ำพรวนดินบ่อยๆ ต้องเอาหญ้า และต้นไม้ที่ไม่ดีออก เดี๋ยวดอกไม้ที่เสียทิ้ง คนเราก็เหมือนกัน ถ้ามีพันธุ์ดีเมื่อเป็นเด็กก็แข็งแรงฉลาด เมื่อพ่อแม่คอยสั่งสอนเด็ก เอาของที่เขาเสียออกและหาปุ๋ยที่ดีใส่อยู่เสมอ เด็กคนนั้นก็จะเป็นคนที่เจริญและดี เหมือนกับต้นและดอกบานชื่นเหล่านี้

"คนดีของฉันจะต้องเป็นคนไม่พูดปด ไม่สอพลอ ไม่อวดฉลาด ไม่คดโกง และไม่มีความทะเยอทะยานอย่างบ้าๆ แต่พยายามทำหน้าที่ของตนให้ดีขึ้น ขอบเขตของศีลธรรม"

จากหนังสือวรรณคดี ตุลาคม 2490

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเริ่มงานสังคมสงเคราะห์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 ทรงตั้ง "คณะเย็บผ้า" มีสมาชิกประกอบด้วยผู้ที่ทรงคุ้นเคย มี

คุณหญิงเพิ่ม ตำรงแพทยาคุณ คุณหญิงอรุณ เมธาธิบติ ท่านผู้หญิงพัว อนุรักษราษฎร์มนตรี ท่านผู้หญิงฉลวย สุทธิวรรณคุณ คุณหญิงแฉล้ม บุรณศิริ คุณหญิงเชิด อุตรราชภักดี ม.ร.ว.รสนัน คัดณรงค์ คุณแพ ยุกตะนันท์ MRS. ZIMMERMAN MRS. DAVIS MRS. LAUGESSEN MRS. DR. NEDERGARD MRS. PENDETTON MRS. REEVE ซึ่งเป็นภรรยาของนักการศึกษาสอนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมิชชันนารี เป็นต้น ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนไปเย็บผ้าอ้อมตามบ้านของแต่ละคนและส่งผ้าอ้อมนั้นไปยังโรงพยาบาล

พระราชกรณียกิจการทำนุบำรุงราษฎรของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีส่วนใหญ่จะเป็นการสงเคราะห์ประชาชนในด้านการแพทย์และการสาธารณสุข การศึกษาในชายแดนเป็นการยกระดับความเป็นอยู่ให้กับประชาราษฎร์มีฐานะและการศึกษาสูงขึ้น ร่างกายแข็งแรง เจ็บไข้ได้ป่วยก็มีแพทย์อาสาและแพทย์ทางอากาศมาช่วยดูแลรักษาให้ อันเป็นรากฐานของประชาธิปไตยนี้เอง

สมเด็จพระย่า ทรงเป็นแบบอย่างของคฤหัสถ์ที่ทรงนำธรรมะมาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันจากพระราชจริยวัตรที่ทรงแสดง จากลายพระหัตถ์ที่พระราชทานผู้ใกล้ชิด สะท้อนให้เห็นพระวิริยะของพระองค์ที่ทรงปฏิบัติตามธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัดโดยเฉพาะเรื่อง ศีล พรหมวิหาร 4 เป็นต้น

สิ่งหนึ่งที่สมเด็จพระย่า ทรงระลึกถึง และมีพระราชดำรัสสั่งสอนผู้ใกล้ชิดเรื่อยๆ คือ คนเราไม่ควรหลงตัว ลืมตัว มีความอวดดีว่าตนเก่ง ซึ่งเกิดขึ้นจากความประมาท ไม่ใช่ปัญญาจะเป็นผู้ที่เห็นโทษของความหลงตัว ลืมตัว จึงควรใช้ปัญญากับสติรักษจิตใจของตนไว้เป็นนิตย์มิให้หลงไหลไปในลาภยศ สรรเสริญสุข จะใช้ลาภยศในทางที่ถูก เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและผู้อื่น เมื่อถึงคราวจะเสียก็ไม่เสียใจ จะสามารถรักษาความดีและจิตใจให้มีความสงบ มีสุขได้อย่างสม่ำเสมอ จึงทรงมุ่งมั่นให้อบรมในเรื่องสมาธิ ทำให้ปัญญาเจริญงอกงาม ใช้ปัญญาพิจารณาให้ทราบตระหนักรู้ถึงเหตุผลในการปฏิบัตินั้นๆ ตามเป็นจริง เมื่อใช้ปัญญา ดังนี้ จึงจะไม่ปฏิบัติผิดทางทั้งจะไม่หลงตัว ลืมตัว การใช้ปัญญาจึงเท่ากับเป็นการใช้เกราะป้องกันอันตรายอันอาจจะเกิดขึ้นจากความหลงได้

สมเด็จพระย่า ทรงเคยรับสั่งเรื่องจังหวะชีวิตว่าแบ่งเป็น 3 ระยะ

ระยะที่หนึ่ง คือ แรกเกิดทุกคนมาเท่ากันหมด เพราะมาแต่ตัว

ระยะที่สอง คือ ขึ้นสมมติ มีสมมติต่างๆ เช่น ชื่อนั้น ชื่อนี้ บรรดาศักดิ์อย่างนั้นอย่างนี้ เกิดตามมาเป็นของสมมติ

ระยะที่สาม คือ ขึ้นระลึกถึงความจริงได้ว่าชีวิตที่แท้จริงเป็นอย่างไร ไม่หลงไหลในสมมติต่างๆ รู้จักใช้ลาภยศ สิ่งสมมติเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์

■ นายขวัญแก้ว วัชโรทัย
รองเลขาธิการพระราชวัง ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ

MATICHON INFORMATION CENTER		Subject Heading :	
Date : 14 ก.ค. 2543	Page : 5	Source : สยามวิทย์	No :
Keyword			

สมเด็จพระเจ้าพระมารดาแห่งการสังคมสงเคราะห์ (ตอนจบ)

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และของศาสนา และลัทธิ รวมทั้งนักปรัชญาอื่น ทรงนำมาใช้เป็นประโยชน์ในกรณีต่างๆ เช่น ทรงคัดคิดพจน์ของมองเตสกีเยอ (MONTESQUIEU) นักเขียนชาวฝรั่งเศส พระราชทานไว้ในสมุดบันทึก เมื่อปีพ.ศ. 2492 ความว่า "ถ้าเราเพียงแต่อยากจะมีความสุข เราก็จะหาได้ไม่ช้านัก แต่ถ้าเราอยากจะเป็นสุขยิ่งกว่าผู้อื่นก็อาจจะยากเพราะเราไปเชื่อว่าคนอื่นนั้นเป็นสุขยิ่งกว่าที่เราเป็นจริงๆ"

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเคยอธิบายถึงคุณลักษณะของผู้นำไว้ว่าบุคคลที่จะเป็นผู้ดำเนินการต่างๆ ให้สำเร็จได้นั้นต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ ได้แก่

- 1) มีความตั้งใจ หมายถึง คิดจริง ทำจริง ตัดสินใจทันที และมีความเสียสละ
- 2) มีทรัพย์ สำหรับจ่ายใช้สอย
- 3) มีเกียรติ (หรืออำนาจ) ซึ่งจะทำให้ได้รับความร่วมมือ ความช่วยเหลือจากผู้อื่นอย่างดี รับสั่งว่า ถ้าขาดคุณลักษณะประการใดประการหนึ่ง แล้วก็ยากที่จะทำงานลุล่วงไปได้ เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้จากพระประสบการณ์ของพระองค์เอง

พระประสบการณ์ที่ทรงได้มาจากการที่พระองค์ทรงประพบัติและบำเพ็ญทั้งทางโลกและทางธรรมนั้น (ซึ่งผู้เขียนได้กล่าวไว้แล้วในต้นบทความย่อหน้า 4) พระองค์ทรงใช้ เป็นหลักและวิธีการอันเรียบง่าย แต่ประณีต สุขุม อภิบาลบรมสมเด็จพระราชโอรสและพระราชธิดามาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ด้วยพระองค์เองเพียงลำพังมาเป็นเวลาช้านานตราบนานพระเจริญวัยเติบโตใหญ่ แม้บุคคลผู้ใกล้ชิดพระยุคลบาท ก็ได้รับพระราชทานพระเมตตาสั่งสอนด้วยพระองค์ทรงเป็นแบบอย่างอันดีงามของ "แม่" โดยแท้ ผู้ใดได้เฝ้าฯ ได้พบเห็นสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงประพบัติปฏิบัติพระชนมชีพประจำวันอย่างเรียบง่ายงดงามทั้งพระกริยา พระวาจาที่ทรงหักห้ามปรามตักเตือนบุคคลทุกชาติชั้น ย่อมเกิดทุนสราลเรณิกวามได้ขาดปากที่สำคัญก็คือวิธีการที่

ทรงปลูกฝังและส่งเสริมพระราชนิสัยจิตใจของพระเจ้าลูกเธอทั้งสามพระองค์ ให้ซึมซาบในหลักธรรม และวัฒนธรรมที่คนไทยทุกคนพึงมีพึงบำเพ็ญต่อเพื่อนมนุษย์และต่อบ้านเมืองของตน ทรงปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย เจริญรอยพระยุคลบาทของสมเด็จพระบรมชนกนาถ ผู้ทรงพระคุณต่อชาวไทยทุกรูปทุกนามนั้นเป็นประการสำคัญยิ่ง

คนไทยจึงมีบุญคุณอันยิ่งใหญ่ ที่ได้รับพระราชทานสมเด็จพระราชโอรสทั้งสองพระองค์จากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ผู้ทรงพระบารมีและพระชนมชีพอันประเสริฐอย่างอัศจรรย์ยิ่งนัก มาเป็นพระมหากษัตริย์บรมธรรมิกราชเจ้าแห่งสยามประเทศ ในเวลาที่พอดีกับประชาชนชาวไทยกำลังมีจิตใจ วุ่นวาย ประหวั่นวิตกด้วยความมุ่งสงสัยไม่แน่ใจว่าบ้านเมืองจะนำเข้าไปทางใดจะมีความเป็นอยู่อย่างไร แต่ละพระองค์จึงทรงเป็นประจักษ์นาคทิพย์ชะโลมใจกาย เป็นแสงสว่างให้พสกนิกรได้มองเห็นหนทางสงบสุข ชื่นใจด้วยมีที่พึ่งพิงยึดมั่นให้อบอุ่นกายใจ ทั้งยังมีร่มใบบนบุญของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ผู้ทรงแม่พระเมตตาปกป้องทุกเสียดรเกล้า เพิ่มความมั่นคงแก่ชีวิตความเป็นอยู่ของชาติทั้งหลายโดยเฉพาะผู้ขาดแคลนที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกลกรงร่มทั้งตำราวจระเวนชายแดน และยังมีสมเด็จพระราชธิดา พระโสทรเชษฐภคินีของสมเด็จพระมหากษัตริย์เจ้าทั้งสอง ทรงปฏิบัติหน้าที่สนองพระเดชพระคุณสมเด็จพระบรมราชมารดาอย่างใกล้ชิด ทรงเป็นหลักและเป็นเพื่อนร่วมพระราชทุกข์มาตั้งแต่สมเด็จพระอนุชาธิราชทั้งสองมีพระวัยยังน้อย พาให้ทั้งสองพระองค์คล้ายพระราชกนิษฐภคินีสมเด็จพระบรมราชมารดา ในยามที่แต่ละพระองค์ต้องทรงรับพระราชภาระอันหนัก เพื่อบ้านเมืองและประชาชนสุขสงบในหน้าที่ของสมเด็จพระมหากษัตริย์ของประเทศมีรัฐบาลในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นฝ่ายบริหาร

■ นายขวัญแก้ว วัชรโรทัย

รองเลขาธิการพระราชวัง ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ

(20 ต.ค.38)